

สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

นายบรรจง บุญการี

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาศิลปศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-093-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015400

T10304095

STATE AND PROBLEMS IN ART TEACHING OF TEACHERS
IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF LOP BURI
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mr. Banjong Boongaree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Art Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-093-6

บรรจง บุญการี : สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

(STATE AND PROBLEMS IN ART TEACHING OF TEACHERS IN ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF LOP BURI PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION)

อ.ที่ปรึกษา : ดร.อำไพ ตีรณสาร, 190 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ในด้านการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน
การผลิตและการใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้กำลังทำหน้าที่สอนวิชาการต่าง ๆ รวมทั้ง
สอนศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในโรงเรียนที่เปิดสอนครบชั้น จำนวน 190 คน จาก
90 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบ
ประเมินค่า และแบบปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และ
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติในด้านการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การผลิตและการใช้
สื่อการสอน การวัดและประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเฉพาะด้านพบว่า

1. ด้านการเตรียมการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การทำบันทึกการสอน มีการปฏิบัติน้อยที่สุด
คือ การเข้ารับการอบรม ปัญหาสำคัญคือ นักเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เพราะมีฐานะยากจน
2. ด้านการดำเนินการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การเดินสังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือ
ขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การให้ลวดภาพของครูบนกระดานดำ ปัญหาสำคัญคือ
ครูผู้สอนขาดความรู้ ทักษะความถนัดและความมั่นใจในการสอน
3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การใช้สื่อการสอนที่เป็น
ของจริง มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การได้รับสื่อการสอนจากหน่วยงานเอกชนหรือส่วนบุคคล ปัญหาสำคัญคือ
การขาดแคลนงบประมาณในการผลิต
4. ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การใช้เกณฑ์ประเมินผล โดยยึด
จุดประสงค์ตามแผนการสอนเป็นหลัก มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การวัดผลด้วยการทดสอบข้อเขียน ปัญหา
สำคัญคือ ครูขาดความรู้ ขาดหลักการในการวัดและประเมินผล รวมทั้งไม่สามารถประเมินผลงานได้ตาม
วิธีการที่ถูกต้อง

ทั้งนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้ารับการอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการในทุกด้านเพื่อพัฒนา
การเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต 2/106 บุญการี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อำไพ ตีรณสาร

BANJONG BOONGAREE : STATE AND PROBLEMS IN ART TEACHING OF TEACHERS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF LOP BURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR, Ph.D., 190 pp.

The purposes of this research were to study the state and problems concerning teaching preparation, arrangement of teaching activities, production and utilization of teaching materials, and testing and evaluation methods used in art teaching by teachers in elementary schools under the jurisdiction of the Office of Lop buri Provincial Primary Education.

The samples of this study were 190 teachers who taught art education as well as other subjects at the second, fourth, and sixth grades of 90 primary schools in Lop buri. The researcher constructed a questionnaire for teachers consisting of a rating scale and open-ended questions. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

It was found that there were generally moderate practices among the teachers concerning teaching preparation, arrangement of teaching activities, production and use of teaching materials, and testing and evaluation methods. Each aspect of practice was separately described as follows.

1. Teaching Preparation : The most frequent practice was making lesson plans; while the least frequent practice was attending training programs of seminars. One major problem was the students' lack of studying materials due to their poorness.

2. Arrangement of Teaching Activities : The most frequent practice was observing and giving help and advice to students while they were working. The least frequent practice was having the students copy the teacher's drawn on the blackboard. One major problem was the teachers' lack of knowledge, skills, aptitudes, and confidence in their teaching.

3. Production and Use of Teaching Materials : The most frequent practice was the use of real objects as teaching materials. The least frequent practice was obtaining teaching materials from individual persons of private agencies. One major problem was the lack of funds for the production of teaching materials.

4. Testing and Evaluation Methods : The most frequent practice was evaluation with regard to objectives stated in the lesson plans. The least frequent practice was evaluation by written test. One major problem was the teachers' lack of knowledge and principles about testing and evaluation and their ability to evaluate art works in a correct way.

The majority of teachers needed to attend any training programs or practical seminars which could help improve their teaching.

ภาควิชา ศิลปศึกษา
 สาขาวิชา ศิลปศึกษา
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *Amat Limpit*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ. น. งาม*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี กรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ เสนอข้อคิดต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดเวลาตั้งแต่ เริ่มต้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจแก้ไขและ ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณในความช่วยเหลือของอาจารย์ สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์ อาจารย์ทัศนีย์ กระจ่างอินทร์ และอาจารย์กิตติ สุขประเสริฐ จากวิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงความรักของ แสง บุษบาภิรมย์ พี่สาว และ สุจิต บุษบาภิรมย์ น้องสาว ที่ได้ช่วยสนับสนุนด้านการเงินให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนจบปริญญาตรี ถ้าไม่มีบุคคลทั้งสอง ผู้วิจัยคงไม่มีชีวิตที่ดีเช่นวันนี้

บรรจง บุษบาภิรมย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ผ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของศิลปศึกษา	11
คุณค่าของศิลปศึกษา	12
การสอนศิลปศึกษา	16
การเตรียมการสอน	24
การผลิตและการใช้สื่อการสอน	32
การดำเนินการสอน	43
การวัดและประเมินผล	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	84

การสุ่มตัวอย่างประชากร	84
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1	
สถานภาพของครูผู้สอนศิลปศึกษา	90
ตอนที่ 2	
ผลการวิเคราะห์ข้อที่มีการปฏิบัติและข้อที่ไม่มีการปฏิบัติ	
ด้านการเตรียมการสอน	94
ด้านการดำเนินการสอน	99
ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน	107
ด้านการวัดและประเมินผล	112
ตอนที่ 3	
ผลการวิเคราะห์ข้อ เสนอแนะ	
ด้านการเตรียมการสอน	117
ด้านการดำเนินการสอน	120
ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน	122
ด้านการวัดและประเมินผล	125
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ	127
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	127
วิธีดำเนินการวิจัย	127
สรุปผลการวิจัย	128

บทที่	หน้า
อภิปรายผลการวิจัย	132
ข้อเสนอแนะ	150
บรรณานุกรม	154
ภาคผนวก	167
ประวัติผู้เขียน	190

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพส่วนตัวของครูผู้สอนศิลปศึกษา คิดเป็นค่าร้อยละ	90
2	แหล่งที่มาของความรู้ทางศิลปศึกษาภาคทฤษฎีของครูผู้สอนศิลปศึกษา จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ	92
3	แหล่งที่มาของความรู้ทางการสอนศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษา จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ	93
4	ผลการวิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการเตรียมการสอน จำแนก เป็นส่วนที่มีการปฏิบัติและส่วนที่ไม่มีการปฏิบัติโดยคิดเป็นร้อยละ ..	94
5	ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติของครู ผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการเตรียมการสอน	97
6	ผลการวิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการดำเนินการสอน จำแนก เป็นส่วนที่มีการปฏิบัติและส่วนที่ไม่มีการปฏิบัติโดยคิดเป็นร้อยละ ..	99
7	ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติของครู ผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการดำเนินการสอน	103
8	ผลการวิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอน จำแนก เป็นส่วนที่มีการปฏิบัติและส่วนที่ไม่มีการปฏิบัติ โดยคิดเป็นร้อยละ	107
9	ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติของครู ผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน	110
10	ผลการวิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการวัดและประเมินผล จำแนก เป็นส่วนที่มีการปฏิบัติและส่วนที่ไม่มีการปฏิบัติโดยคิดเป็นร้อยละ ..	112
11	ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติของครู ผู้สอนศิลปศึกษาในด้านการวัดและประเมินผล	115